

บวรวรรณ ดิเรกโกค, ปริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์, โสภณ เอี่ยมศิริถาวร

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักระบาดวิทยา *Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology*

✉ borworn67@yahoo.com

สถานการณ์โรคประจำสัปดาห์ที่ 9 ระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ – 3 มีนาคม 2555 สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงาน และตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. อาหารเป็นพิษจากปลาปักเป้า จังหวัดชลบุรี พบผู้ป่วย 3 ราย อายุ 20-45 ปี เสียชีวิต 2 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 66.7 ทั้งหมดเป็นลูกเรือประมงชาวต่างด้าวสัญชาติพม่า สังกัดเรือลำหนึ่ง อยู่หมู่ 2 ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ บนเรือมีลูกเรือทั้งหมด 9 คน (ไตंग คนไทย 1 คน และลูกเรือชาวพม่า 8 คน) เรือลำนี้เดินทางจับปลาจากน่านน้ำปัตตานี ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555 และในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2555 ลากอวนได้ปลาปักเป้า จึงนำมาประกอบอาหารโดยแระเนื้อปลาและแยกไขปลาออก นำแต่เนื้อปลาปักเป้ามารับประทานร่วมกันทั้งหมด 8 ราย เวลาประมาณ 14.00 น. แต่ไม่มีอาการผิดปกติ ต่อมาประมาณ 15.00 น. ลูกเรือคนหนึ่งได้นำไขปลาปักเป้ามารับประทานและรับประทานร่วมกันทั้งหมด 3 คน หลังจากนั้นประมาณ 1 ชั่วโมง ลูกเรือคนแรก อายุ 29 ปี เริ่มมีอาการเวียนศีรษะ อาเจียน แขนขาอ่อนแรง เสียชีวิตในเวลา 18.00 น. ลูกเรืออีกราย อายุ 45 ปี มีอาการปวดกรามพูดไม่ได้ แขนขาอ่อนแรงและเสียชีวิต เวลาประมาณ 20.00 น. ต่อมาในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2555 เวลา 00.15 น. ลูกเรือที่เหลือ 6 คน ถูกส่งไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ โดยผู้ป่วย 1 ราย แพทย์รับไว้รักษาในโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เวลา 01.30 น. มีอาการปวดกรามพูดไม่ได้ แขนขาอ่อนแรง ส่วนผู้ป่วยอีก 5 ราย แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ ศพผู้เสียชีวิต 2 ราย เจ้าหน้าที่ส่งตรวจชันสูตรหาสาเหตุการเสียชีวิตที่โรงพยาบาลสัตหีบ กม.10 ลูกเรือแรงงานต่างด้าวทั้งหมดเป็นแรงงานที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน ทำให้การประสานการส่งต่อเพื่อรักษาล่าช้า ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วเก็บตัวอย่างปลาปักเป้าที่เหลือส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ อยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ให้สุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ถึงอันตรายจากการรับประทานปลาปักเป้าในกลุ่มลูกเรือประมงและประชาชนทั่วไป แนะนำการแจ้งการกู้ภัยฉุกเฉิน ของคลื่นวิทยุของทหารเรือหรือประสานเรือกู้ภัยช่วยเหลือทางการแพทย์บริเวณน่านน้ำชายฝั่ง-

สะพานปลาให้เร่งรัดการประชาสัมพันธ์การงดบริโภคอาหารที่มีพิษต่อร่างกาย ในกรณีที่มีลูกเรือต่างชาติที่เข้ามาจับปลาน้ำจืดในสะพานปลาทุกแห่ง จัดทำสื่อ แผ่นพับที่เป็นภาษาพม่า เขมร ลาว เรื่องอันตรายจากการรับประทานปลาปักเป้า และแมงดาทะเล

2. อาหารเป็นพิษจากเมล็ดสตูด้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบผู้ป่วย 4 ราย เป็นเด็กอายุ 4-12 ปี ผู้ป่วยเป็นเด็กไทย 2 ราย และเป็นเด็กต่างด้าวพม่า 2 ราย อยู่หมู่ 1 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง เข้ารับการรักษาที่แผนกฉุกเฉินโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ ในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2555 โดยผู้ป่วยมีอาการหลังรับประทานเมล็ดสตูด้า ประมาณ ½ - 1 ชั่วโมง โดยรับประทานปริมาณ 2 ถึงมากกว่า 10 เมล็ด ผู้ป่วยทุกรายมีอาการอาเจียน ถ่ายเหลว ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย มีผู้ป่วย 2 ราย มีอาการเวียนศีรษะร่วมด้วย ผลการสอบสวนโรคพบว่า ผู้ป่วยรายแรก อายุ 12 ปี ได้ไปเก็บเมล็ดสตูด้าจากต้นซึ่งปลูกเรียงเป็นแนวรั้วประมาณ 4-5 ต้น ช่างบ้านเพื่อนบ้าน โดยเก็บมาประมาณ 1 ถ้วย นำมารับประทานเวลาประมาณ 08.00 น. จำนวนมากกว่า 10 เมล็ด หลังจากนั้นจึงได้นำเมล็ดสตูด้าให้น้องสาวอายุ 11 ปี และเพื่อนเล่น อายุ 4-5 ปี จำนวน 2 ราย รับประทาน ในขณะที่นั้นผู้ป่วยรายแรกเริ่มมีอาการแล้ว ต่อมาประมาณ 30 นาที เด็กอีก 3 ราย จึงเริ่มมีอาการ ผู้ปกครองได้พาไปรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ปางหมู และถูกส่งไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ แพทย์วินิจฉัย Toxic Substance ingestion หลังการรักษาผู้ป่วยทุกรายอาการดีขึ้น จากการสอบสวนโรคพบว่า เด็กชาวต่างด้าว 2 ราย บิดาอายุประมาณ 80 ปี ไม่ทราบว่ามารดายังมีชีวิตอยู่หรือไม่ และ ไม่มีญาติ เพื่อนบ้านใกล้เคียงดูแลตามอัตภาพ เด็กทั้ง 2 รายไม่ได้รับการศึกษา และขาดผู้ดูแล ชุมชนที่อยู่เป็นชุมชนต่างด้าวมีประมาณ 5 หลังคาเรือน ทีม SRRT ได้แจ้งพื้นที่รับผิดชอบ ให้สุขศึกษาแก่ประชาชน ทำลายต้นสตูด้าที่เหลือ ให้สุขศึกษาแก่ผู้ป่วยและเพื่อนบ้านที่มาดูแล แนะนำให้ระวังเรื่องการรับประทานผลไม้หรืออาหารที่ไม่เคยรู้จัก

3. การระบาดของโรคคางทูม จังหวัดเชียงใหม่ พบผู้ป่วยรวม 9 ราย เป็นหญิง 8 ราย ชาย 1 ราย ผู้ป่วย 6 ราย อยู่ในมูลนิธิแห่งหนึ่ง อยู่ที่หมู่ 4 ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอต๋อยสะเก็ด ผู้ป่วย 3 ราย อยู่ที่อำเภอแม่ออน ผู้ป่วยมีอายุระหว่าง 2 ปี 8 เดือน ถึง 36 ปี (เป็นผู้ปกครองเด็ก 2 ราย) มีวันเริ่มป่วยระหว่างวันที่ 27 มกราคม - 24 กุมภาพันธ์ 2555 ไปรับการรักษาที่คลินิก 4 ราย โรงพยาบาลต๋อยสะเก็ด 2 ราย โรงพยาบาลลานนา 2 ราย อีกรายไม่ได้ไปรักษาที่ใด ผู้ป่วยรายแรกเป็นเด็กหญิงอายุ 2 ปี 8 เดือน เป็นลูกของพนักงานในมูลนิธิดังกล่าว เริ่มป่วยในวันที่ 27 มกราคม 2555 ด้วยอาการไข้ คางบวม ไปรับการรักษาที่คลินิก มีประวัติเดินทางกลับมาจากบ้านยายที่จังหวัดตาก ในวันที่ 22 ธันวาคม 2554 ซึ่งไม่พบว่ามีใครป่วย ผู้ป่วยได้รับวัคซีนไม่ครบ ในครอบครัวผู้ป่วยมีสมาชิก 5 คน ทั้งหมดมีอาการไข้ และคางบวม

จากการสอบสวนโรคพบว่ามูลนิธิดังกล่าว รับเด็กชาวเขาทุกเผ่า ไม่จำกัดอายุ มีบ้านพักแยกหอชาย-หญิง มีรายชื่อเด็กอาศัยรวม 43 คน (ชาย 21 คน หญิง 22 คน) คนงาน 10 คน ครู 3 คน แต่มีเด็กพักอาศัยอยู่จริงในมูลนิธิรวม 25 คน เนื่องจากมีเด็กโตที่ไปเรียนในระดับอุดมศึกษาจะกลับมาช่วยดูแลเด็กเล็กทุก 2 - 4 วัน ผู้ป่วยรายแรกไปเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่ง ตำบลป่าเมี่ยง ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในโรงเรียน พบผู้ป่วยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชั้นเตรียมอนุบาล และชั้นอนุบาล 1 ห้อยละ 2 คน (จากเด็กในห้อง 21 คน และ 19 คน อัตราป่วยร้อยละ 9.52 และ 10.53 ตามลำดับ) และที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมตั้งอยู่ห่างกัน 200 เมตร พบผู้ป่วยในชั้นอนุบาล 2 จำนวน 2 ราย (จากเด็ก 8 คน อัตราป่วยร้อยละ 25.00) เจ้าหน้าที่ได้เก็บตัวอย่างเลือดผู้ป่วยส่งตรวจ 2 ราย ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่ ยังไม่ทราบผล ได้ให้วัคซีน MMR ในเด็กชั้นเตรียมอนุบาล 15 คน ชั้นอนุบาล 1 จำนวน 15 คน ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 4 คน และในมูลนิธิฯ 27 คน รวม 61 คน จากการติดตามสถานการณ์ ปัจจุบันยังไม่มีรายงานผู้ป่วยเพิ่มเติม

โรคไข้หวัดนกในคน รายงานจากองค์การอนามัยโลก ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 5 มีนาคม 2555 พบผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก H5N1 ใน 4 ประเทศ ดังนี้ อียิปต์ ผู้เสียชีวิต 2 ราย ชายและหญิง อายุ 32-47 ปี อยู่ที่จังหวัด Behira และ Kafr Elshikh เริ่มป่วยในวันที่ 16-18 กุมภาพันธ์ 2555 รับการรักษาในวันที่ 21-23 กุมภาพันธ์ 2555 รับประทานโอเซลทามิเวียร์ เสียชีวิตในวันที่ 26-28 กุมภาพันธ์ 2555 ผู้ป่วยมีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกที่เลี้ยงไว้ที่บ้านซึ่งป่วย/เสียชีวิต อียิปต์มีรายงานผู้ป่วยยืนยัน 163 ราย เสียชีวิต 57 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 34.97 อินโดนีเซีย ผู้ป่วย 1 ราย เพศชาย อายุ 12 ปี อยู่ที่บาหลิ เริ่มป่วยในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2555 รับการรักษาที่คลินิกในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2555 ถูกส่งต่อไปที่โรงพยาบาลในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 เสียชีวิตในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555 ผู้ป่วยมีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกก่อนป่วย ตั้งแต่ปี ค.ศ.2005 อินโดนีเซียมีรายงานผู้ป่วยยืนยัน 186 ราย เสียชีวิต 154 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 82.80 บังกลาเทศ ผู้ป่วยยืนยันรายที่ 4 พบในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2555 จากระบบการเฝ้าระวังในตลาดค้าสัตว์ปีกมีชีวิต ผู้ป่วยเป็นเพศชาย อายุ 40 ปี อยู่เมืองธากา มีอาการไอ ปัจจุบันผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น บังกลาเทศพบผู้ป่วยยืนยันไข้หวัดนกรายแรกในปี ค.ศ.2008 และในปี ค.ศ. 2011 จำนวน 2 ราย เวียดนาม ผู้ป่วย 1 ราย เพศชาย อายุ 22 ปี อยู่ที่จังหวัด Thanh Hoa อาศัยและทำงานในจังหวัด Binh Duong เริ่มป่วยในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2555 รับการรักษาครั้งแรกในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2555 และเข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วยหนักของโรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อนในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2555 รับประทานโอเซลทามิเวียร์ ปัจจุบันยังรักษาอยู่ ผู้ป่วยมีประวัติเชือดและบริโภคเป็ดก่อนป่วย ผู้สัมผัสผู้ป่วยทุกราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบการติดเชื้อไข้หวัดนก เวียดนามมีรายงานผู้ป่วยยืนยันไข้หวัดนก 122 ราย เสียชีวิต 61 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 50.00 (ที่มา www.who.int)
